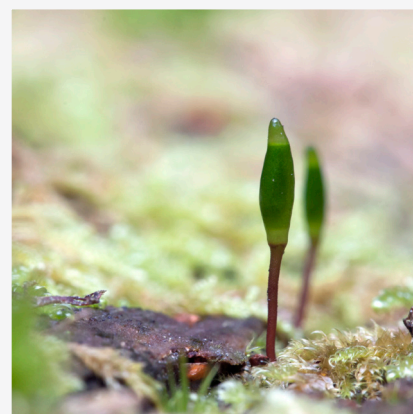
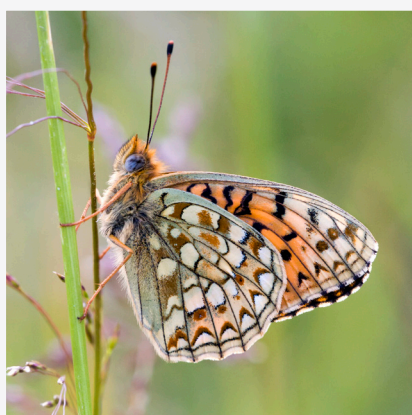

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Askö

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220439 Askö

Kommun: Trosa

Områdets totala areal: 1526 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-19

Markägareförhållanden: Naturvårdsverket, Fortifikationsverket, Akademiska hus,
privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1150 - Laguner

1160 - Stora vikar och sund

1170 - Rev

1220 - Sten- och grusvallar

1620 - Skär och små öar i Östersjön

1630 - Strandängar vid Östersjön

1640 - Sandstränder vid Östersjön

2180 - Trädklädda dyner

6270 - Silikatgräsmarker

6510 - Slåtterängar i låglandet

8230 - Hällmarkstorräng

9010 - Taiga

9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden är alla de naturtyper som förekommer tillsammans i mosaik i en särpräglad skärgårdsmiljö med både naturskogar och kulturlandskap. Bland de marina miljöerna kan särskilt nämnas ålgräsängarna vid Storsand.

Motivering: Genom att bevara de utpekade värdena på Askö, bevaras ett särpräglat skärgårdslandskap med både inner- och ytterskärgård, stora vattenområden, öar och skär, klippor, stränder av olika slag, naturskogar och artrika slätter- och betesmarker.

Prioriterade åtgärder: Åtgärder som syftar till att bevara den mosaik av olika naturtyper som finns på Askö är prioriterade. Det gäller framför allt att upprätthålla bete på stora delar av ön samt att frihugga skyddsvärda träd. I de marina miljöerna behöver i första hand inventeringsdata analyseras för att vidare utreda vilka åtgärder som är prioriterade.

Beskrivning av området

Natura 2000-området omfattar allt mark- och vattenområde som tillhörde den ursprungliga kronoparken Askö. Förutom huvudön Askö ingår ett antal mindre öar samt mellanliggande havsområde. Askö är en av de största öarna i Sörmlands skärgård. Den har en för kusttrakten typisk topografi med sprickdalslandskap dominerat av hållmarker och med relativt stora höjdskillnader. Askö har en intressant geologi med bland annat en stor moränavlagring i söder med ursvallade klapperstensfält. Intressant är den mellansvenska randmoränzonen, som finns representerad i form av en hårt svallad moränavlagring på södra delen av Askö. Storsand är ett exempel på ett välutbildat svallsandsområde. Olika kalkhaltiga bergarter förekommer på delar av ön (djupgrönsten och leptit) och påverkar lokalt vegetationen.

Klimatet inom Natura 2000-objektet är kustbetonat. Havsvattnet både uppvärms och avkyls långsammare än land och får därmed en utjämnande effekt på temperaturförhållandena. Våren kommer sent och sommaren är inte särskilt varm i förhållande till Södermanlands centrala delar. Hösten är mild och lång, likaså är vintern mild på grund av det havsnära läget. Markanvändningen på ön uppvisar lång kontinuitet, den odlade marken brukades som åker från minst 1700-tal fram till 1960. Då belägg finns för bebyggelse år 1568 är det rimligt att anta att marken har brukats kontinuerligt på ön. På Södra Askö finns en mycket intressant bebyggelse vid Askötorp, som man tror kan ha sitt ursprung från skärborgarna från Trosas verksamhet här ute. Sjöbodarna på Södra Askö och Sandviken samt bebyggelsen vid Askötorp har ett stort kulturhistoriskt värde. Det finns tre dokumenterade fornlämningar på Askö och intilliggande skär. Askö har genom sina många och ofta kulturpräglade vegetationstyper en för skärgården ovanligt stor artrikedom. Sällsynta, i nutiden minskande arter som pukvete och honungsblomster, lever ännu kvar inom naturbetesmarkerna vid gården Södra Askö.

Barrskogarna är dominerande inom den mellersta och norra delen av området. På norra delen av ön karaktäriseras naturtypen av en småkuperad terräng med en frodig barrblandskog omväxlande med kärr och hållmarker. Ekskog av lundkaraktär finns där. Trädskiktet utgörs här av grov ek, ask, oxel, rönn och hassel. Lövskogen och framförallt ekarna hotas av igenväxning av gran, men

frihuggning av dessa är en prioriterad åtgärd inom området. I de centrala delarna av ön består barrskogen dels av tät yngre skog och dels av hållmarktallskogar. I delar av skogsmarken väster om laboratoriet förekommer 200-åriga tallbestånd som ursprungligen skyddades som domänreservat när ön ägdes av Domänverket. Juli 2006 startade en skogsbrand på Ängsholmen på sydvästra Askö. På en yta på ca 1 hektar skogsmark dödades ungefär 90 % av träden, vilket sannolikt beror på att träden var lågvuxna och att de flesta hade sina rötter ytligt då jordskiktet är tunt i den strandnära kustskogen. Detta har troligen gynnat brandgynnade insekter och växter i området. Epifytiska lavar på träd är t ex gammelekslav, grå skärelav, gul dropplav och skriftlav. Vegetationen i barrskogen är delvis artrik och utgörs av en mosaik av olika naturtyper. På tallhällmarkerna växer flera arter renlavar, skorplavar, bergglim och kruståtel. I friska och fuktiga partier i barr- och lövskogen förekommer typiska arter som skogsstarr, hässlebrodd, lundelm, blåbär, lingon, skvattram, små- och sloknunneört, vårärt, desmeknopp, ramslök, såråläka, ormbär, linnea, knärot och nästrot. Här påträffas också kräklöver, rosling, hjortron och stor silesår.

I ängs- och betesmarkerna förekommer darrgräs, myskgräs, jungfrulin, slätterblomma, majviva, gökblomster, solvända, korskovall, pukvete, sumpgentiana, grönyxne och Adam och Eva och flockarun (den sistnämnda noterades senast 2010). Sandstrandsfloran är intressant med inslag av marviol, sandstarr, strandärt och strandråg. Det är underarten baltisk marviol som finns här. Den är endemisk jämfört med rasen som finns på västkusten.

Askös omgivande vatten är ur naturvetenskaplig synpunkt ett mycket intressant skärgårdsområde. Av stort intresse är den brackvatteneologiska forskning som pågår i området. De kustnära undervattensmiljöerna runt Askö är mycket varierade och artrika. Här finns värdefulla undervattensängar av ålgräs och ett stort antal undervattensväxter, t ex den rödlistade kransalgen raggsträse (*Chara horrida*). Genom etableringen av Askölaboratoriet 1961 har viktig marinbiologisk forskning utvecklats och är numera av stor nationell och internationell betydelse. Sedan 1980 är området nationellt och internationellt referensområde för miljöövervakning. Sammanfattningsvis kan sägas att Askölaboratoriet, numera fältstation för Stockholms Marina Forskningscentrum vid Stockholms universitet, är välkänt i forskningssammanhang. Askölaboratoriet används även för annan biologisk och kvartärgeologisk och marinarkeologisk utbildning.

Antalet öar, kobbar och skär uppgår till ca 25 stycken. Öarna är överlag öppna. Under senare år har träd- och buskskiktet tätat på några av öarna. De öppna skären används av sjöfåglar som rastplats eller för häckningsändamål. Kusten utgörs av sandstrand, klippor, berghällar och stenig-blockstrand. På kobbar och skär kan man påträffa strandveronika, strandkvanne, gräslök, gul fetknopp, styvmorsviol och bergsyra. Gråsäl ses årligen inom reservatet. Det har också hänt att en vikval passerat genom området.

Inom området uppträder sjöfåglar, framförallt i samband med vår- och höststräck. Intressanta vattenmiljöer utgörs av grunda bottnar som fungerar som viktiga lekområden och barnkammare för fisk. Växtligheten i grunda vikar och laguner är ovanligt artrik. Askö med omgivande skär och kobbar har en särskild attraktionskraft för sjöfåglar och rovfåglar. Under vintern uppehåller sig stora mängder med alfågel runt ön. Ön Skåren är välbesatt med ejder, grågås, olika måsfåglar och tärnor. Ibland ses labb och roskarl i reservatets södra delar. Området är en betydelsefull rastlokal och under vår och höst drar stora sjöfågelsträck med framför allt ejder och olika gäss fram över havet. Alfågel, vigg, knipa, små- och storskrake kan vintertid, när isen inte lagt sig, ses i stora flockar. Havsörn ses dagligen inom området. På ön häckar bland annat ormvråk, bivråk, göktyta, mindre hackspett, törnskata, trädlärika och nattskärna.

I reservatet finns älg, rådjur, hare, mink, räv, ekorre och grävling. Vildsvinet är en nykomling på ön sedan slutet av 1990-talet. Stammen har haft en snabb tillväxt och förorsakar betydande skador på framför allt kulturmarkerna och fårstängsel. Flera av Natura 2000-habitaten har därför

påverkas negativt.

Bland insekter ses årligen apollofjäril på ön och även hagtornsfjärilen ses regelbundet, för vilken Askö är den enda fyndplatsen i länet. Bland rödlistade arter insekter har barrpraktbagge, becksvartkambagge och hedpärlemofjäril noterats. På skjutfältet på södra Askö, som dock inte ligger inom Natura 2000-området har arten blåvingad gräshoppa påträffats vid ett flertal tillfällen.

Arkipelagen finns upptagen i länsstyrelsens naturvårdsprogram med högsta naturvärde (objekt nr 80-170). Delar av huvudön Askö ingår i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskap. I Naturvårdsverkets rapport 4693 Marina reservat i Sverige ingår Askö som en del av ett i landet prioriterat större marint skyddsvärt område omfattande Landsort/Hartsö/Askö/Landsortsdjupet. Askö-Hartsöområdet är vidare utpekade av Naturvårdsverket som ett s.k. Baltic Sea Protected Area (BSPA) som ingår i Helsingforskommissionens (HELCOM:s) nätverk av skyddsvärda marina områden i Östersjön.

Vad kan påverka negativt

Se hotbild under respektive naturtyp.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd:

Området är skyddat som naturreservat vilket också är länets första naturreservat med marint syfte. Två fågelskyddsområden, Skåren och Gråskär finns också inom Natura 2000-området där beträdnadsförbud råder från 1 april till 15 juli.

Skötsel:

Området sköts i enlighet med skötselplanen för Askö naturreservat. Området ingår också i Life-projektet Life Coast Benefit inom vilket flera olika åtgärder har genomförts i flera av naturtyperna. Framför allt gäller det naturtypen Trädklädd betesmark (9070) där trädskiktet glesats ut betydligt då framför allt unga tallar och granar huggits bort. Inom projektet har också skyddsvärda träd inventerats och flera av de drygt 200 skyddsvärda träden (mestadels tall och ek) kommer att frihuggas. Områdena har också stängslats för att underlätta betesdjurshållning och den norra delen av Askö kommer att betas från och med säsong 2017 liksom sedan tidigare även den södra delen av ön. Inom naturtypen taiga (9010) kan naturvårdsbränningar vara aktuella att genomföra.

De marina delarna av området har under 2016 till stora delar inventerats med avseende på marina naturvärden. Inventeringsdata från denna inventering utgör ett mycket viktigt underlag för att utreda vilka åtgärder som kommer att vara viktiga för att bevara de marina värdena vid Askö.

Efter att ny kunskap tillkommit genom bland annat den marina inventeringen och efter att åtgärder genomförts inom Life-projektet kommer det att finnas behov av att uppdatera skötselplanen för Askö naturreservat.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske

enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målkriterier, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målkriterier följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

Areal: 174,24 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Allmän beskrivning av naturtypen: Naturtypen består av bankar som är permanent täckta av havsvatten. De ligger vanligen på relativt grunt vatten, med ett maximalt djup på ca 30 meter under havsytan. Bankarna består i huvudsak av sandiga sediment, men andra kornstorlekar kan också förekomma, t ex ler, grus inklusive skalgrus, sten och stenblock. Bankarna skiljer ut sig från omgivande bottenområden.

Det varierande bottensubstratet erbjuder livsmiljöer för både mjuk- och hårbotten-levande arter. Bankarna kan vara fria från vegetation eller täckta av sjögräs och/eller makroalger. Naturtypen utgör viktiga födosöksområden för fåglar och lekomyråden för fiskar.

På Askö förekommer naturtypen på flera ställen runt ön. På några ställen, exempelvis utanför Storsand, rör det sig om en av undertyperna till Sandbankar, Sublittoral sandbankar med dominans av ålgräs/marina kärleväxter (kod 1117).

Bevarandemål

Vattenkvaliteten ska vara god och antropogen belastning i form av till exempel övergödning och/eller kemikalier ska vara försumbar. Vattnet ska vara klart och siktdjupet gott, utan något större inslag av partiklar som kan sedimentera och missgynna arter som ålgräs, makroalger och filtrerande djurarter. Strömförhållandena ska vara goda, särskilt i de fall sandbankarna ligger på djupare vatten. Naturtypen ska ständigt vara vattentäckt. Bottenstrukturen ska framför allt bestå av sand, men det kan också förekomma inslag av lera, grus, sten och block. Det ska finnas livskraftiga populationer av typiska arter som till exempel ålgräs, borststräfs eller tångräka. Vilka typiska arter som ska finnas beror på vilken undergrupp till sandbankar det rör sig om. Arealen sandbankar ska vara minst 174,2 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning på grund av utsläpp eller läckage av näringsämnen (fosfor och kväve). Övergödningen ger upphov till ett minskat siktdjup vilket påverkar artsammansättningen. Bottnarna täcks av fintrådiga alger vilket påverkar andra arter inom naturtypen negativt. Algtillväxten orsakar i förlängningen också syrebrist på bottnarna.
- Utsläpp av olja och kemikalier. Närliggande fartygsleder innebär stor risk för oljeutsläpp eller läckage. Många arter påverkas negativt av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan.
- Grumling och ökad mängd sedimentande partiklar vilket kan förorsakas av närliggande fartygsleder och av uppförande och drift av konstruktioner, till exempel vindkraftverk och rörledningar. Substratförhållandena blir härigenom förändrade och även strömförhållanden kan påverkas. Under uppförandestadiet störs botten och uppvirvling av bottensediment kan störa primärproduktionen.
- För stort uttag av fisk påverkar artsammansättningen och kan orsaka negativa effekter nedåt i födokedjan.
- Fiske med icke-selektiva redskap samt redskap som skadar bottnar är hot mot däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Sandtäkts- och muddringsverksamhet kan påverka t ex ålgräsängar och dess artsammansättning.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.

- Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växtplanktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

Areal: 6,57 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av grunda, sandiga och leriga bottnar som delvis exponeras vid lågvatten. Dessa bottnar täcks vanligtvis av blågrönalger och kiselalger. Till naturtypen räknas även bottnar med ålgräs. Naturtypen är viktig för änder och vadarfåglar, som söker föda i de grunda bottenarna. Avgränsning mot strandhabitat är medelhögvattenstånd och det lägsta lågvattenståndet avgränsar habitatet mot djupare vatten. Bottnarna är också viktiga reproduktionslokaler för t ex plattfisk. Habitatet förekommer på Askö framförallt vid Storsand.

Bevarandemål

Vattenkvaliteten i habitatet ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Ett naturligt vattenutbyte är en av förutsättningarna för naturtypen då bottenarna vattentäcks respektive blottas i perioder. Botten täcks vanligtvis av blågröna alger och kiselalger. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska finnas för naturtypen typiska arter som till exempel skrubbskädda, piggvar och större strandpipare. Arealen blottade ler- och sandbottnar ska vara minst 6,6 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning på grund av utsläpp eller läckage av näringsämnen (fosfor och kväve). Bottnarna riskerar att täckas av fintrådiga alger vilket påverkar andra arter i naturtypen negativt.
- Utsläpp av olja och kemikalier. Närliggande fartygsleder innebär stor risk för oljeutsläpp eller läckage. Många arter påverkas negativt av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan.
- Muddringsverksamhet kan påverka ålgräsängar och naturtypens artsammansättning.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växtplanktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1150 - Laguner

Areal: 5,97 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av helt eller delvis nyligen avsnörda havsvikar, skilda från havet genom sandbankar, hällar eller liknande. Lagunerna kan ha varierande salthalt och vattenvolym, beroende på avdunstning samt tillfälliga översvämningar av havsvatten. Till laguner räknas i Östersjön flador och småvatten i låglänta områden som p.g.a. landhöjningen helt eller delvis avsnörts från havet. Vid betade förhållanden dominerar bl.a lånkeväxter och kransalger. Särskilt värdefull är förekomst av höstlånke. I övrigt kan bl a stora vassbälten förekomma.

Vid Askö förekommer habitatet vid Koholmsfladen, den enda lagun inom objektet som utgörs av ett större översvämningssområde. Mynningen är vid normalvattenstånd igenväxt men har sannolikt betydelse för fiskreproduktionen i området. Den yttre delen av viken saknar tröskel och har ett mynningsdjup på 3 meter. Vattendjupet minskar successivt till ca 1 meter vid vasskanten. Växtligheten är sparsam och här finns av borstnate och snärjtång. Naturtypen finns också vid Ängsholmen och norr om Kyrkogårdsskär.

Bevarandemål

Lagunerna ska ha god vattenkvalitet med varierande vattenmängd och salthalt beroende på vattenstånd. Vattenomsättningen ska vara naturlig och förändras långsamt. Beroende av i vilket stadium lagunen befinner sig mellan flada och glo har den olika stor kontakt med havet utanför. Artsammansättningen ska vara naturlig och framför allt vegetationen ska vara artrik och i huvudsak bestå av kransalger. Det ska finnas för naturtypen typiska arter som till exempel höstlånke, borststräfsa och skrubbskädda. Arealen laguner ska uppgå till minst 5,9 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning på grund av utsläpp eller läckage av näringsämnen (fosfor och kväve). Övergödningen ger upphov till ett minskat siktdjup vilket påverkar artsammansättningen. Bottnarna täcks av fintrådiga alger vilket påverkar andra arter i naturtypen negativt. Algtillväxten kan i förlängningen orsaka syrebrist på bottnarna.
- Påverkan på den tröskel som skiljer lagunen från havet kan ge ett förändrat vattenutbyte och få negativa konsekvenser för livsmiljö och artsammansättning i lagunen.
- Utsläpp av olja och kemikalier. Närliggande fartygsleder innebär stor risk för oljeutsläpp eller läckage. Många arter påverkas negativt av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan.
- Fiske med icke-selektiva redskap samt redskap som skadar botten är hot mot däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Sandtäkts- och muddringsverksamhet kan påverka artsammansättningen.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1160 - Stora vikar och sund

Areal: 14,17 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stora grunda vikar och sund med begränsat inflytande av sötvatten. Dessa habitatkomplex är ofta skyddade från kraftiga vågor samt innehåller olika typer av sediment och substrat med artrika bentiska växt- och djursamhällen. Gränsen för grunt vatten kan ofta definieras genom närvaro av ålgräs- eller natesamhällen. Vissa delar kan dock vara utan vegetation och djupare. Vikarna är normalt större än 25 ha. Avgränsningen mot landhabitat dras vid medelvattenståndet.

Bevarandemål

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Vattenomsättningen i naturtypen ska vara naturlig. Inom naturtypen ska det finnas en variation av olika bottensediment. Vegetationen ska vara artrik och artsammansättningen i övrigt ska vara naturlig. Det ska finnas typiska arter som till exempel borstnate, fisktärna och grönsträse. Arealen stora vikar och sund ska uppgå till minst 14 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning på grund av utsläpp av näringsämnen som resulterar i minskat siktdjup vilket påverkar artsammansättningen. Bottnarna täcks av ettåriga fintrådiga alger. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottnarna.
- Utsläpp av olja och kemikalier kan påverka artsammansättningen.
- Fiske med icke-selektiva redskap samt redskap som skadar botten är hot mot den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Muddrings- och dikningsverksamhet kan påverka artsammansättningen.
- Exploatering, bebyggelse, bryggor, båttrafik etc. kan störa den naturliga vattenomsättningen och livsmiljön för många arter.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växt-planktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1170 - Rev

Areal: 13,96 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen rev förekommer på biogena eller geologiska bildningar av hårt substrat förekommande på hård- eller mjukbottnar. Reven är topografiskt avskilda från omgivningen genom att de höjer sig över havsbotten i littoral och sublittoral zon. Musselbankar ingår i naturtypen, om dessa har en täckningsgrad överstigande 10%. Rev avgränsas mot omkringliggande botten där revbildningen övergår med mer än 50% i mjukbottenytor och där biogena bildningar understiger 10% av täckningsgraden. Rev avgränsas mot terrestra habitat vid medelvattenståndet.

Bevarandemål

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Sedimentation ska inte förekomma, eller endast i mycket liten omfattning, inom naturtypen. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska finnas zonerade bentiska samhällen. Det ska finnas typiska arter som till exempel tånglake, blåstång och strandkrabba. Arealen rev ska uppgå till minst 14 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning på grund av utsläpp av näringsämnen som resulterar i minskat siktdjup vilket påverkar artsammansättningen. Bottnarna täcks av ettåriga fintrådiga alger. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottnarna.
- Uppförande och drift av konstruktioner, t.ex. vindkraftverk och rörledningar. Substratförhållandena blir härigenom förändrade. Strömförhållandena kan påverkas. Under uppförandestadiet störs botten och uppvirvling av bottensediment kan störa primärproduktionen. Fiskar kan påverkas negativt av vibrationer som uppstår nära snurran på vindkraftverk. Vindkraftverk påverkar även fåglar negativt.
- Utsläpp av olja och kemikalier. Närliggande fartygsleder innebär stor risk för oljeutsläpp/läckage. Det här kan komma att ha stor påverkan på art-sammansättningen.
- Svall från fartyg kan påverka zoneringsen.
- Fiske med icke-selektiva redskap samt redskap som skadar bottnar (t ex trålning) är hot mot den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växtplanktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1220 - Sten- och grusvallar

Areal: 1,69 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Utmärkande för naturtypen är steniga stränder med flerårig vegetation på de övre delarna av klapperstensstränder. Många olika vegetationstyper finns ovanför den omedelbara strandzonen. I de övre delarna kan antingen gräs-, ljung- och risvegetation eller en vegetation dominerad av mossor och lavar utvecklas. Naturtypen är vanligen ohävdad. Karaktärsarter är strandråg, strandärt, kvickrot, röllika och strandkvanne. På Askö finner man miljön vid Storsand, sydvästra sidan av Skutviken samt på Södra Stenskäret.

Bevarandemål

Naturtypen Sten- och grusvallar kan förekomma i olika successionsstadier med olika typer av vegetation. Vattenkvaliteten på vattnet som påverkar naturtypen ska vara av god kvalitet och i mycket liten grad påverkad av mänskliga aktiviteter som exempelvis förhöjd näringsstatus eller kemikalier. Artsammansättningen ska vara naturlig och antingen bestå av gräs- eller risvegetation eller domineras av lavar och mossor beroende på exponering för vind och vågor. Typiska arter som till exempel strandvial och saltarv ska finnas. Arealen sandstränder vid Östersjön ska uppgå till minst 1,7 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning i omkringliggande hav kan resultera i en ökad pålagring av alger vilket påverkar artsammansättningen negativt.
- Utsläpp av olja och andra kemikalieutsläpp som förstör strukturen i naturtypen.
- Ett hårt tryck från det rörliga friluftslivet kan påverka strukturen i naturtypen.
- Exploatering i form av bryggor och annan bebyggelse.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1620 - Skär och små öar i Östersjön

Areal: 174,97 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av grupper av eller enstaka mindre öar och skär i Östersjön av urberg eller morän. De ligger i ett exponerat läge och är i regel trädlösa även om enstaka träd, främst barrträd, förekommer. Även anslutande undervattensvegetation ingår ner till den fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns.

Landvegetationen består av arter som är anpassade till torka, saltpåverkan och vindexponering samt frånvaro av egentlig jordmån. Lavfloran är artrik och särpräglad. Vegetationen på vissa öar är starkt påverkad av kvävet från fågelspillning. Kala bergytor är vanliga. I de norra delarna av Östersjön medför landhöjningen en succession av många olika vegetationstyper.

Öarna utgör viktiga häckningsplatser för fåglar och uppehållsplatser för sälar. I tillfälliga eller permanenta hällkar förekommer speciellt anpassade växt- och djursamhällen.

Bevarandemål

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Näringstillförseln ska vara naturlig från spillning av häckande fåglar. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska finnas zonerade vegetationssamhällen. Det ska finnas typiska arter som till exempel silvertärna, strandskata och gråsäl. Arealen skär i Östersjön ska uppgå till minst 175 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning pga. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i minskat siktdjup vilket bland annat påverkar algzoneringsen. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottenarna.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp påverkar artsammansättningen.
- Svall från fartyg kan påverka artsammansättningen.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka växt- och djurlivet.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. påverkar artsammansättningen.
- Förekomst av mink och skarvkolonier kan påverka artsammansättningen.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad luft- och vattentemperatur kan påverka artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växt-planktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 3,67 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Livsmiljön utgörs av strandbetesmarker och strandängar vid Östersjön av boreal typ med en salinitet vanligen under 1,5% och en i regel lågvuxen vegetation. Dessa är eller har tills nyligen varit påverkade av slätter och/eller betesdrift. Vegetationen är mer eller mindre tydligt zonerad och påverkas av landhöjningen. Floran och faunan är förhållandevis artrik med många arter som inte finns i andra miljöer. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdad miljö. På Askö finns habitatet företrätt öster om Kyrkogårdsskär. Arter som förekommer på Askö är bl.a. havssäv, agnsäv, salttåg, krypven, ormtunga, hundstarr, kustarun, smultronklöver och strandkrypa.

Bevarandemål

Strandängar vid Östersjön ska vara präglade av en lång hävdkontinuitet och påverkas i liten-måttlig grad av vågexponering. Vegetationen inom naturtypen påverkas av diverse naturliga faktorer som till exempel vattenståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre zonerad. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Hävdtrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom inom flera artgrupper, t.ex. fjärilar, fåglar och kärlväxter. Fågelarter som gynnas av naturtypen är till exempel större strandpipare och tofsvipa. Typiska arter för naturtypen som t.ex. kustarun, ormtunga och smultronklöver ska finnas i området. Arealen strandängar vid Östersjön ska vara minst 3,7 ha.

Negativ påverkan

- Utebliven eller olämplig skötsel av hävdade objekt eller minskat eller upphört bete som leder till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan. En ökad mängd träd och buskar kan också göra området mindre attraktivt för vadarfåglar att häcka i.
- Spridning av gödsel samt tillskottsutfodring av djuren som direkt och indirekt ger en ökad näringstillförsel till området och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Även pålagring av alger och tång kan bidra till en ökad näringstillförsel.
- Kväveläckage från omgivande marker.
- Markexploatering eller förändring av markanvändning i eller i anslutning till objektet som till exempel dikning eller skogsplantering som bland annat kan påverka hydrologin i området. Dränering av området kan också leda till en minskad påverkan från omgivande saltvatten vilket är en av förutsättningarna för naturtypens karaktäristiska flora.
- Uppläggande av muddermassor.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

1640 - Sandstränder vid Östersjön

Areal: 1,69 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen karaktäriseras av sandstränder av boreal typ vid svagt sluttande kustlinjer formade av havets vågrörelser, med perenn vegetation. Flera av arterna är sandbindare. Ofta förekommer driftbankar med tång eller annat av kusten uppkastat material. Naturtypen är i regel inte påverkad av slåtter eller betesdrift. Insektfaunan är särpräglad. Här kan finnas myrlejon och olika arter av jordlöpare. Karaktärsarter bland växter är sandrör, strandråg, strandvial, saltarv, marviol och strandkvickrot. På Askö förekommer naturtypen vid Storsand.

Bevarandemål

Naturtypen sandstränder vid Östersjön sluttar svagt och är formade av havets vågrörelser. Vattenkvaliteten på vattnet som påverkar sandstranden ska vara god och i mycket liten grad påverkad av mänskliga aktiviteter genom exempelvis övergödning och kemikalier. Det ska finnas sparsamt till rikligt med perenna växter och artsammansättningen ska vara naturlig. Flera av de förekommande arterna är sandbindare. Typiska arter som till exempel strandvial och marviol ska finnas. Arealen sandstränder vid Östersjön ska uppgå till minst 1,7 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning vilket kan resultera i massförekomst av uppspolade fintrådiga alger.
- Utsläpp av olja och andra kemikalier.
- Naturtypen är känslig för slitage och ett hårt tryck från det rörliga friluftslivet kan påverka växt- och djurlivet.
- Exploatering i form av bryggor eller annan bebyggelse.
- Sandtäkt, vilken förstör struktur och den naturliga artsammansättningen.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

2180 - Trädklädda dyner

Areal: 1,88 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Utgörs av trädklädda, kustnära sanddyner. Naturtypen omfattar både naturliga och seminaturliga skogar av i huvudsak tall. Jordmånen är i regel näringsfattig och marken bevuxen med ris, mossor och lavar. Karaktärsarter är ljung, lingon, mjölon, väggmossa, bägarlavar, tallört, men med stora lokala variationer. På Askö finns naturtypen representerad vid Storsand. Myrlejon förekommer i habitatet.

Bevarandemål

Skogen på de trädklädda dynerna ska vara av naturskogstyp eller naturskogsliknande och den skogliga kontinuiteten är viktig. Träd- och buskskiktet ska dock inte vara alltför tätt och det ska finnas gläntor med betydligt lägre trädäckning. Det ska finnas död ved i olika nedbrytningsgrad och en del av den ska vara solbelyst. Fältskiktet ska vara ganska glest och det ska finnas partier med blottad sand. Någon form av störning som upprätthåller sandblottor ska finnas. Detta gynnar fler arter av insekter. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska finnas för naturtypen typiska arter som till exempel mjölon och kruståtel. Lavar som gulvit renlav och islandslav är också vanligt förekommande. Arealen trädklädda dyner ska uppgå till minst 1,9 ha.

Negativ påverkan

- Igenväxning av fält- och buskskikt vilket lämnar mindre ytor till blottad sand.
- Sandtäkter
- Bebyggelse, anläggningar och annan exploatering av naturtypen.
- Produktionsinriktat skogsbruk

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 13,35 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 11,2 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Störst arealer av denna naturtyp utbreder sig huvudsakligen nordost om Södra Askö. På de öppna ytor som finns i de äldre naturbetesmarkerna finns det på några platser mycket artrika grässvålar. I örtrika torr- och friskängar förekommer kattfot, jungfrulin, solvända, ängsskallra, pillerstarr med flera. På marker med artrik kärlväxtvegetation förekommer en art- och individrik storfjärilsfauna. Karaktärsarter för området är allmän slättergräsfjäril och liten blåvinge. Bland hotklassade fjärilar förekommer bastardpärlemorfjäril (*Fabriciana niobe*). Ett problem som har sedan slutet av 1990-talet är att vildsvinen tagit sig ut på öarna i Sörmlands skärgård. Detta har inneburit att djuren har förorsakat skador på grässvålen i ängs- och hagmarker samt på slättervallarna.

Bevarandemål

Silikatgräsmarkerna ska vara artrika, präglade av en lång hävdkontinuitet och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska hållas öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma.

Betetrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom, framförallt i form av ängs- och betesmarksarter. Typiska arter för naturtypen som t.ex. jungfrulin, bockrot och prästkrage ska vara vanligt förekommande. Livskraftiga populationer av typiska insektsarter av t.ex. fjärilar och spillningslevande bladhorningar ska också finnas inom naturtypen. Arealen silikatgräsmarker ska vara minst 11,2 ha.

Negativ påverkan

- Upphörd hävd eller hävd som är utformad så att hävdgynnade arter missgynnas.
- Inväxning av buskar och träd av igenväxningskaraktär.
- Tillförsel av näringsämnen som till exempel tillskottsutfodring eller näringsutjämning som kan ge lokal kväveanrikning till nackdel för känslig flora.
- Alla former av exploatering.
- Dikning eller andra åtgärder som kan förändra hydrologin i området.
- Bete vintertid som påverkar skotttillväxten i grässvålen under den tidiga våren.
- Grävning eller andra markingrepp, t.ex. sandtäkt.
- Vildsvin som bökar upp grässvålen som får till följd att det blir svårt att slått ängar

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,48 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer vid Södra Askö vid Sandviken. Ängen har i en period tidigare varit igenväxt men har restaurerats. Ängen är idag helt öppen. Floran är mycket artrik och här förekommer blekstarr, darrgräs, majviva, slätterblomma, gökblomster, korskovall, gökärt, nattviol och flera andra slättergynnade arter. Naturtypen har under senare år drabbats negativt av bökande vildsvin.

Bevarandemål

Slätterängar i låglandet ska vara artrika, präglade av en lång kontinuitet av slätterängsskötsel och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Slättermarkernas höga värde för många hotade artgrupper, som t.ex. slättergynnade kärlväxter, fjärilar och vildbin, ska främjas och bevaras genom årlig hävd och lämplig skötsel. Typiska arter för naturtypen som t.ex. prästkrage, hirsstarr och slätterfibbla ska vara vanligt förekommande. Arealen slätterängar i låglandet ska minst vara 0,5 ha.

Negativ påverkan

- Upphörd hävd.
- Inväxning av buskar och träd av igenväxningskaraktär.
- Tillförsel av näringsämnen, till exempel tillskottsutfordring eller näringsutjämning som kan ge lokal kväveanrikning till nackdel för känslig flora.
- Alla former av exploatering.
- Dikning eller andra åtgärder som kan förändra hydrologin i området.
- Bete vintertid som påverkar skotttillväxten i grässvålen under den tidiga våren.
- Grävning eller andra markingrepp, t.ex. sandtäkt.
- Vildsvin som bökar upp grässvålen som får till följd att det blir svårt att slått ängar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 51,75 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Hällmarkstorrängar är växtsamhällen med torktåliga arter av kärlväxter, lavar och mossor på silikatrika hällmarksytor. Hällarna är tidvis mycket torra och har ett tunt, fläckvist förekommande jordtäckte som inte täcker mer än 50 % av ytan. Naturtypen förekommer i huvudsak i områden med någon typ av störning, t.ex. bete. Kärlväxter som fetbladsväxter, styvmorsviol, tjärblomster, bergglim och mandelblom karakteriserar naturtypen.

På Askö finns naturtypen främst på berghällar längs med strandkanterna, men även i ett större område vid Södra Askö.

Bevarandemål

Hällmarkstorrängarna ska vara solbelysta och präglas av torktåliga växtsamhällen av kärlväxter, lavar och mossor. Naturtypen ska domineras av flacka silikatrika hällmarksytor och lavar, jordtäcktet ska vara tunt och endast förekomma fläckvis. Hällmarkstorrängar är störningsgynnade och de flesta hävdas med bete för att främja naturtypens artrikedom såväl som för att hållas öppna. Alla hällmarkstorrängar är dock inte hävdberoende. Ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets artmångfald och får förekomma. Kärlväxtfloran ska karakteriseras av torktåliga arter som t.ex. gul fetknopp, styvmorsviol och bergssyra. Typiska arter för naturtypen som t.ex. kattfot, tjärblomster och tuschlav ska vara vanligt förekommande. Arealen hällmarkstorrängar ska vara minst 52 ha.

Negativ påverkan

- Upphört bete
- Luftföroreningar kan ha en negativ effekt på vissa lavar och mossor.
- Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa artar gynnas på bekostnad av andra, bland annat igenom ett ökat jordtäckte och igenväxning.
- Tillskottsutfodring eller annan form av näringstillskott i området kan ha negativ effekt på konkurrenssvag flora.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

9010 - Taiga

Areal: 106,99 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På ön finns partier som utgörs av naturskogsliknande skog. Dessa finns främst i nordöstra delen av objektet. Här finns granskog där vissa trädindivider är uppemot 125 år gamla, men också hällmarkstallskog med gamla knotiga tallar. Död ved förekommer rikligt i olika nedbrytningsstadier. Bland kärlväxter påträffas här skogsstarr, linnea, knärot, skogsvicker, nästrot och hässlebrodd.

Bevarandemål

Taigan ska ha naturskogskaraktär och vara flerskiktad med ett betydande inslag av äldre träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet ska domineras av gran och tall och triviala lövträd såsom björk, asp, rönn eller sälg är också viktiga inslag i trädskiktet. Det ska finnas tillräcklig föryngring av tall och lövträd i området, för att de unga träden på sikt ska kunna ersätta de äldre. Skogen ska präglas av naturliga processer och småskaliga naturliga störningar eller skötselåtgärder som efterliknar sådana, t.ex. åldrande och avdöende, insektsangrepp, storm eller brand. Skogen ska hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, fåglar och skalbaggar. Typiska arter, som t.ex. linnea och knärot ska förekomma i området. Arealen taiga ska vara minst 107 ha.

Negativ påverkan

- Alla former av produktionsinriktat skogsbruk i eller i anslutning till objektet utgör hot mot taigans bevarandetillstånd, dock inte skogliga åtgärder i naturvårdssyfte.
- Inväxande gran i den äldre tallskogen.
- Avlägsnande av död ved eller torrträd, vilket ger en minskning av viktiga substrat för lavar, svampar, insekter och mossor.
- Åtgärder inom eller utanför objektet som avsevärt kan påverka hydrologin.
- Virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan skada för naturtypen viktiga markförhållanden, samt leda till förändrad hydrologi.
- Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen i fältskiktet.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 111,87 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Skogsbetet på Askö är ett av de finaste i länet. Här finns drygt 100 hektar som har betats utan kontinuitetsavbrott sedan början av 1900-talet. Här finns tydliga spår av tidigare beteshävd. Skogsbetet har tidigare genomgått restaurering där syftet bland annat varit att vidga befintliga gläntor. Under 2016 har den trädklädda betesmarken genomgått ytterligare åtgärder i syfte att glesa ur trädskiktet och ta bort framför allt unga granar och tallar som är av igenväxningskaraktär. Skogen är olikåldrig. Tall dominerar men gran, klibbal och björk är vanliga i fuktiga delar. Det finns också ett betydande inslag av ek. I skogen förekommer gläntor där hävdgynnad flora finns. Här växer liten och stor blåklocka, stagg, knägräs, brudbröd, darrgräs och gullviva.

Bevarandemål

De trädklädda betesmarkerna ska vara präglade av bete, ha en mosaikartad struktur, en naturlig näringsstatus och en riklig förekomst av gamla hävdpräglade träd. På Askö är det tall som ska dominera i trädskiktet. Den biologiska mångfalden av arter knutna till de solbelysta träden såväl som till markens flora ska vara hög. Området ska hävdas med bete och igenväxningsvegetation ska endast förekomma sparsamt. Typiska arter för naturtypen som till exempel knägräs och mindre bastardsvärmare ska vara vanligt förekommande. Arealen trädklädda betesmarker ska vara minst 112 ha.

Negativ påverkan

- Minskat eller upphört bete som kan medföra igenväxning av öppna ytor och beskuggning av de grova träden. Både uteblivet betetryck och minskad störning i grässvålen genom kreaturstamp kan medföra att betesgynnade växter konkurreras ut av mer konkurrensstarka arter.
- Körskador i markskiktet
- Ökat inslag av gran vilket bland annat minskar ljusinsläppet till fält- och bottenskikt.
- Avlägsnande av död ved eller torrträd, vilket ger en minskning av viktiga substrat för lavar, svampar, insekter och mossor
- Tillskottsutfordring som kan ge lokal kväveanrikning till nackdel för känslig, konkurrenssvag flora
- Dikning eller andra åtgärder som kan förändra hydrologin i området
- All form av exploatering som bebyggelse, master etc.
- Vildsvin som bökar upp grässvålen.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

Utvecklingsmark

Sydost om Askötorp finns ett litet område om ca 2,2 ha som har restaurerats inom projektet Life Coast Benefit med slätteräng som målhabitat. Delar av området har tidigare varit igenväxt med ung skog som nu tagits bort och marken har stubbfrästs. Ännu håller inte området de kvaliteter som krävs för att uppnå kriterierna för slätteräng, men beräknas inom några år få naturvärden knutna till slätter. Målhabitatet är slätterängar i låglandet (6510).

I de centrala delarna av Askö, nordväst om Askö gård, finns ganska stora arealer skog som tidigare har avverkats och som ännu inte uppnår ålder och andra kvaliteter för att klassas som naturtypen taiga (9010). Med rätt skötsel har de dock potential att utvecklas till skogar med naturskogskvaliteter. I vissa delar skulle till exempel naturvårdsbränning kunna vara aktuellt för att exempelvis gynna tallvärden och andra naturvärden som är knutna till brand.

Dokumentation

Bevarandeplan för Natura 2000-område Askö, SE0220439, Trosa Kommun. 2007.

Länsstyrelsen i Södermanland.

Skötselplan för Askö naturreservat. 2007. Länsstyrelsen i Södermanland.

Vägledning för 1110 Sandbankar, Naturvårdsverket

Vägledning för 1140 Blottade ler- och sandbottnar, Naturvårdsverket

Vägledning för 1150 Laguner, Naturvårdsverket

Vägledning för 1160 Stora vikar och sund, Naturvårdsverket

Vägledning för 1170 Rev, Naturvårdsverket

Vägledning för 1220 Sten- och grusvallar, Naturvårdsverket

Vägledning för 1620 Skär och små öar i Östersjön, Naturvårdsverket

Vägledning för 1630 Strandängar vid Östersjön, Naturvårdsverket

Vägledning för 1640 Sandstränder vid Östersjön, Naturvårdsverket

Vägledning för 2180 Trädklädda dyner, Naturvårdsverket

Inventeringar

Hyestrand, P. och Persson, J. Översiktsinventering av grunda havsvikar i Sörmlands län 2002. 2002. Rapport. Länsstyrelsen i Södermanland.

Edlund, J. och Siljeholm, E. Askö, Lacka och Stendörren - preliminär rapport om marina naturvärden. 2017. Ej publicerad rapport. Länsstyrelsen i Södermanland.

Bilagor

Artlista

Fältgentiana

Artlista

Kärlväxter

Adam och Eva
Blåsippa
Dvärglåsbräken
Flockarun
Fältgentiana, sen
Honungsblomster
Idegran
Kattmynta
Korskovall
Liten kärmaskros
Ormbär
Paddfot
Ryl
Vit kattost
Raggsträfsse
Sårläka

Dactylorhiza sambucina
Hepatica nobilis
Botrychium simplex
Centaureum erythraea
Gentiana campestris var. campestris
Herminium monorchis
Taxus baccata
Nepeta cataria
Melampyrum cristatum
Taraxacum litorale
Paris quadrifolia
Asperugo procumbens
Chimaphila umbellata
Malva pusilla
Chara horrida
Sanicula europea

Lavar

Gammelekslav
Grå skärelav
Gul droplav

Lecanographa amylacea
Schismatomma decolorans
Cliostomum corrugatum

Fåglar

Alfågel
Bivråk
Göktyta
Havsörn
Mindre flugsnappare
Mindre hackspett
Ortolansparv
Rosenfink
Skogsduva
Svärta

Clangula hyemalis
Pernis apivorus
Jynx torquilla
Haliaeetus albicilla
Ficedula parva
Dendrocopos minor
Emberiza hortulana
Carpodacus erythrinus
Columba oenas
Melanitta fusca

Fjärilar

Allmän metallvingesvärmare
Apollofjäril
Hedpärlemorffjäril

Adscita statices
Parnassius apollo
Argynnis niobe

Skalbaggar

Barrpraktbagge
Bred groplöpare
Gropig brunbagge
Becksvart kamklobagge

Dicerca moesta
Elaphrus uliginosus
Zilora ferruginea
Prionychus melanarius

Makroalger

Kräkel

Rödris

Ishavstofs

Ullsläke

Trådslick

Molnslick

Tångludd

Skäggalg

Fjäderslick

Blåstång

Sudare

Furcellaria lumbricalis

Rhodomela confervoides

Sphacelaria arctica

Pseudolithoderma.

Ceramium tenuicorne

Pilayella littoralis

Ectocarpus confervoides

Elachista fuciola

Dictyosiphon foeniculaceus

Polysiphonia fucoides

Fucus vesiculosu

Chorda filum

Bilaga

Skötselråd för fältgentiana i Natura 2000-områden

Fältgentianan är en av de gräsmarksväxter som minskat mest sedan mitten 1900-talet. Arten kan ses som en ovanligt känslig indikator på en skötsel som är viktig för många andra arter i gräsmarker. Den hittas ofta i de allra mest artrika gräsmarkerna. Anpassad skötsel i skyddade områden kan vara en viktig åtgärd för artens fortlevnad.

Fältgentianan är tvåårig, och beroende av en skötsel som dels medger tillräcklig fröproduktion, etablering av groddplantor, tillväxt av rosetter och fröspridning.

Studier har visat att typen av hävd är en lika viktig orsak som upphörd hävd för fältgentianans tillbakagång. I Södermanland är det framförallt den senblommade varianten av fältgentiana som förekommer. En allt för tidig och hård avbetning år efter år som leder till för låg fröproduktion har identifierats som den vanligaste orsaken till artens minskning. Samtidigt som plantorna behöver undgå betning för att hinna sätta frön så får inte förna ansamlas, vilket försvårar för groddplantorna att etablera sig på våren.

En betesskötsel anpassad för sen fältgentianan kan innebära:

- Sent betessläpp (månadsskiftet juli-augusti) med måttlig betesintensitet men tillräckligt länge på säsongen för att ingen förnaansamling ska ske (lämplig på mer lågproduktiv mark)
- Måttligt bete hela säsongen (lämplig på mer högproduktiv mark)
- Enstaka betesfria år (särskilt lågproduktiv mark)
- Intensivt bete efter fruktmognad (sker i september) för att förhindra förnaansamling
- Om betning sker innan fruktmognad så är hästar de betesdjur som främst ratar plantor, därefter nöt, därefter ungnöt och därefter får.

En slåtterskötsel anpassad för sen fältgentianan kan innebära:

Vid slåtter är det en fördel med en något tidigare slåtter, kring månadsskiftet juni-juli. Då hinner plantorna skjuta nya grenar, blomma och sätta frö efter slåttern. Det är förstås en fördel om plantorna skonas vid slåttern. Ordentlig torkning av höet på ängen innan det körs bort bidrar till ökad fröspridning. Efterbete kan vara nödvändigt för att återväxten inte ska ge en alltför tjock förna, men ska påbörjas efter fruktmognad (sker i september) eller vara mycket måttlig innan dess. En tidig vårräfsning i god tid innan vegetationen börjar växa kan vara ett alternativ till efterbete.

Tidig fältgentiana

Den tidiga fältgentianan är funnen på färre än tio lokaler i länet.

Skötsel anpassad för tidig fältgentiana kan innebära:

- Bete/slåtter tidigast 20 juli men inte senare än nödvändigt. Bete tidigare på säsongen måste vara mycket svagt.
- Betet ska vara tillräckligt för att inte förnaansamling ska ske
- Enstaka betesfria år (särskilt lågproduktiv mark)
- Vid slåtter - Ordentlig torkning av höet på ängen innan det körs bort bidrar till ökad fröspridning.

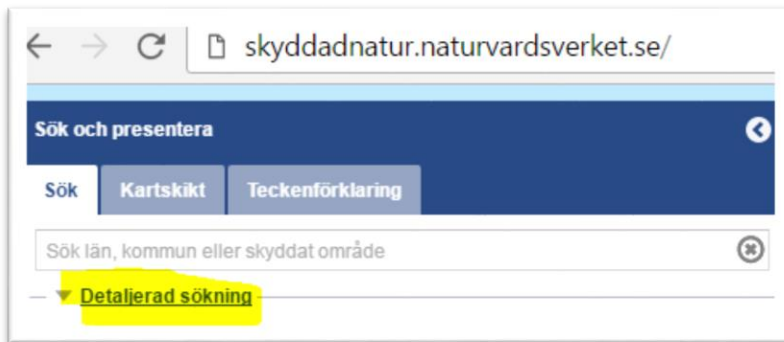

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

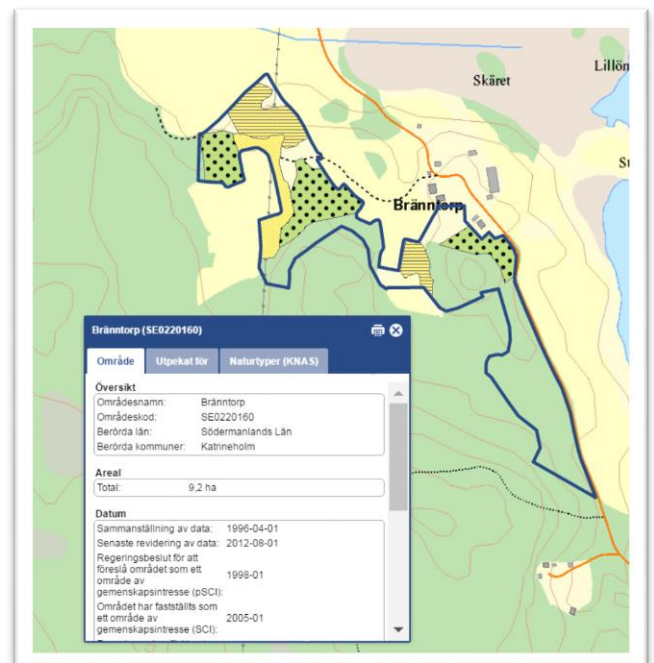
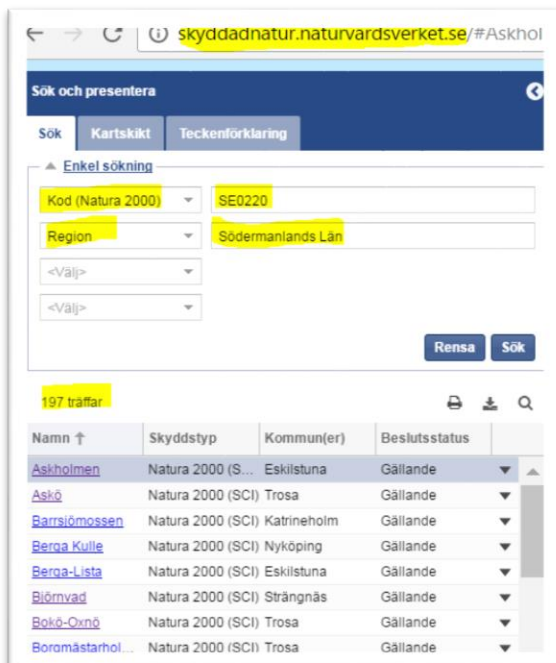
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

